

**1989. évi XXXIV. törvény
az országgyűlési képviselők választásáról**

ELSŐ RÉSZ
A VÁLASZTÓJOG

1. §
2. §
3. § A választójog gyakorlása a választópolgár szabad elhatározásán alapul.

MÁSODIK RÉSZ
A VÁLASZTÁSI RENDSZER

I. fejezet
Országgyűlési képviselők

4. § (1) Az országgyűlési képviselők száma összesen háromszáznolcvanhat.
- (2) Százhetvenhat országgyűlési képviselőt egyéni választókerületben, százötvenkettőt megyei, fővárosi választókerületben (a továbbiakban: területi választókerület) listán választanak. Az egyéni és a területi választókerületben mandátumot el nem ért, országosan összesített szavazatok alapján a pártok országos listájáról további ötvennyolc kompenzációs mandátum kerül betöltésre.
- (3) A megyékben és a fővárosban az egyéni választókerületek számát és területi választókerületenként a megszerezhető mandátumok számát tartalmazza.
- (4) Az országgyűlési képviselők jogai és kötelezettségei azonosak.

II. fejezet
A jelölés

5. § (1) Az egyéni választókerületben a választópolgárok és azok a társadalmi szervezetek, amelyek megfelelnek a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény rendelkezéseinek (a továbbiakban: párt) - a (2) bekezdésben foglalt feltételekkel - jelölhetnek. Két vagy több párt közösen is ajánlhat és jelölhet.
 - (2) Az egyéni választókerületben a jelöléshez legalább hétszázötven választópolgárnak az aláírásával hitelesített ajánlása szükséges. A választópolgár csak egy egyéni választókerületi jelöltet ajánlhat és csak abban az egyéni választókerületben, amelyben a lakóhelye van.
 - (3) A területi választókerületben - területi listán - pártok jelölhetnek. Az a párt állíthat területi listát, amely a területi választókerületben - e törvény melléklete szerint meghatározott számban - az egyéni választókerületek egynegyedében, de legalább két egyéni választókerületben jelöltet állított.
 - (4) Országos listát az a párt állíthat, amely legalább hét területi választókerületben állított listát.
 - (5) A pártok közös egyéni választókerületi jelölés alapján - ugyanazon pártok részvételével - közös területi listát, közös területi listák alapján - ugyanazon pártok részvételével - közös országos listát állíthatnak. A (3) és (4) bekezdés tekintetében a területi, illetőleg országos lista állításakor a közös egyéni választókerületi jelölteket, illetőleg a közös területi listákat nem lehet figyelembe venni. Az önálló vagy közös területi, illetőleg országos listák kapcsolhatók.
 - (6) A területi és az országos pártlistán háromszor annyi jelölt állítható, mint az adott listán megszerezhető mandátumok száma. Ha a bejelentett jelöltek száma kevesebb, mint a lista által elért mandátum száma, akkor a ki nem adható mandátum betöltetlen marad.
 - (7) Ugyanaz a személy egyidejűleg egy egyéni választókerületben, egy területi listán és az országos listán lehet jelölt. Amennyiben a jelölt az egyéni választókerületben mandátumot szerez, őt a területi listáról, illetőleg az országos listáról törölni kell. Ha a mandátumot a területi listán a jelölt megszerzi, a pártjelölt nevét az országos listáról törölni kell.
 - (8) Ha a párt listájáról a jelölt kiesik, helyébe a listán soronkövetkező jelölt lép.
 - (9) Ugyanazon párt egy választókerületben csak egy - önálló, közös vagy kapcsolt - listát állíthat.
6. §

III. fejezet
A választás eredményének megállapítása

7. § (1) Az egyéni választókerületben az első választási fordulóban az a jelölt lesz országgyűlési képviselő, aki megkapta az érvényes szavazatoknak több mint a felét, feltéve, hogy a szavazáson a választókerület választópolgárainak több mint a fele szavazott. A választópolgár egy jelöltre szavazhat.
- (2) Ha az első választási fordulóban nem szavazott a választókerület választópolgárainak több mint a fele, (a továbbiakban: érvénytelen választási forduló) a második választási fordulóban
- a) mindazok a jelöltek indulhatnak, akik az első fordulóban indultak;

b) képviselő az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta, feltéve, hogy a szavazáson a választókerület választópolgárainak több mint az egynegyede szavazott.

(3) Ha az első választási fordulóban a választókerület választópolgárainak több mint a fele szavazott ugyan, de egy jelölt sem kapta meg az érvényes szavazatoknak több mint a felét, (a továbbiakban: eredménytelen választási forduló) a második választási fordulóban

a) azok a jelöltek indulhatnak, akik az első fordulóban az érvényes szavazatoknak legalább tizenöt százalékát megkapták; ha nincs legalább három ilyen jelölt, akkor az első fordulóban a legtöbb szavazatot elért három jelölt; ha a jelöltek közül bármelyikük időközben visszalép, helyébe másik jelölt nem léphet;

b) képviselő az a jelölt lesz, aki a legtöbb érvényes szavazatot kapta, feltéve, hogy a szavazáson a választókerület választópolgárainak több mint az egynegyede szavazott.

(4)

(5) Ha az egyéni választókerületben a választás első vagy második fordulóját azért nem lehetett megtartani, mert nem volt jelölt, időközi választást kell tartani (46. §).

8. § (1) A területi választókerületben a pártok listáinak jelöltjei a leadott szavazatok arányában - e törvény mellékletében írt számítási mód alapján - a szavazólapon szereplő sorrendben jutnak mandátumhoz, feltéve, ha a választópolgároknak több mint a fele szavazott. A választópolgár egy listára szavazhat.

(2) Ha a területi választókerületben az első választási forduló érvénytelen, mert azon a választópolgároknak több mint a fele nem vett részt, a második választási fordulóban mindazon pártlisták indíthatók, amelyek az első fordulóban indultak. A pártlisták jelöltjei a leadott szavazatok arányában - e törvény mellékletében írt számítási mód alapján - jutnak mandátumhoz feltéve, ha a választópolgároknak több mint az egynegyede szavazott.

(3) Ha az (1)-(2) bekezdés szerinti számítást követően a területi választókerületben betöltetlen mandátum maradna, akkor az a lista is mandátumot szerez, amely az egy mandátum megszerzéséhez szükségesnél egyébként kevesebb, de annak kétharmadánál több szavazatot kapott. Több ilyen lista közül a mandátumot az szerzi meg, amely sorrendben a legtöbb szavazatot kapta. Ha a számítás elvégzése után üres mandátum marad, akkor ezzel a mandátummal az országos listán megszerzhető mandátumok száma növekszik.

(4) A (3) bekezdés szerinti mandátumszerzés esetén az egy mandátum megszerzéséhez szükséges és a ténylegesen elért szavazatszám különbségét le kell vonni a 9. § (2)-(4) bekezdése szerinti országos lista töredékszavazatainak számából.

(5) Az (1) és (3) bekezdésben említett esetben sem kap mandátumot a lista, ha az alábbi feltételeknek nem tesz eleget:

a) A pártlista nem kap mandátumot, ha az azt állító párt területi listái a választópolgárok által valamennyi területi pártlistára leadott és országosan összesített érvényes szavazatok több mint öt százalékát nem érték el. E vonatkozásban összesíteni csak az ugyanazon párt területi listáira leadott érvényes szavazatokat lehet.

ba) A közös lista, illetőleg a kapcsolásban részt vevő listák nem kapnak mandátumot, ha az országosan összesített érvényes szavazatoknak legalább tíz százalékát, kettőnél több párt által állított közös, illetőleg kapcsolt lista esetében legalább tizenöt százalékát együttesen nem érték el. E vonatkozásban összesíteni csak az ugyanazon pártok által, azonos módon összeállított közös, illetőleg kapcsolt listákra leadott érvényes szavazatokat lehet.

bb) A ba) pont szerinti határt elérő listakapcsolásnak vagy közös listának az a tagja, amely az összes területi pártlistára leadott országosan összesített érvényes szavazatok több mint öt százalékát nem érte el, kiesik és nem kaphat mandátumot. E vonatkozásban összesíteni csak az ugyanazon pártok által, azonos módon összeállított listakapcsolásban, illetőleg közös listában részt vevő ugyanazon listákra, illetőleg pártokra leadott érvényes szavazatokat lehet. Ha a listakapcsolásból valamely lista vagy a közös listából valamely párt kiesik, a továbbiakban úgy kell tekinteni, mintha a kiesett lista a kapcsolásban vagy a kiesett párt a közös lista állításában nem vett volna részt, így annak jelöltjei nem szerezhetnek mandátumot.

(6) Azok a pártok, amelyek listáikat kapcsolják, a kapcsolásban részt vevő listákra leadott összesített szavazatok arányában szereznek mandátumot.

(7) Az (5) bekezdés bb) pontja szerinti százalékos határ kiszámításánál a közös listára leadott szavazatokat a 9. § (3) bekezdése alapján az érintett pártok által - országosan egységesen - előzetesen tett nyilatkozatnak megfelelően, ennek hiányában egyenlő arányban kell megosztani a pártok között.

(8) Ha két vagy több párt azonos számú szavazatot ért el, és ezzel a szavazatszámmal mandátumhoz jutnának, de a területi választókerületben megszerzhető mandátumok száma kevesebb, mint az azonos szavazatot elért pártok száma, akkor a lista sorszáma szerinti sorrendben kell elosztani a mandátumokat.

(9) Ha a területi választókerületben a választáson egyetlen pártlistát sem indítottak, a területi választókerületre eső mandátumok felkerülnek az országos listára, és a töredékszavazatok alapján kerülnek kiosztásra.

(10) Ha a területi választókerületben a második választási forduló érvénytelen volt, mert a választópolgárok egynegyede sem szavazott, akkor az első választási fordulóban leadott szavazatokat töredékszavazatnak kell tekinteni, és a betöltetlen területi választókerületi mandátumok az országos listán kerülnek kiosztásra.

9. § (1) Az országos listákon a jelöltek az országosan összesített töredékszavazatok arányában, a bejelentés sorrendjében jutnak mandátumhoz. Töredékszavazatnak minősülnek:

a) egyéni választókerületben a választás első érvényes fordulójában az olyan pártjelöltekre leadott szavazatok, amelyekkel a választás egyik fordulójában sem szereztek mandátumot;

b) területi választókerületben - a választás érvényes fordulójában - a listákra leadott olyan szavazatok, amelyek mandátum megszerzéséhez nem voltak elegendőek, illetőleg amelyek mandátum megszerzéséhez felhasznált szavazatszámot meghaladták.

(2) Az egyéni választókerületi jelölt és a területi lista töredékszavazatai felkerülnek:

a) arra az országos listára, amelyet a jelöltet, illetőleg a listát állító párt állított,

b) arra a kapcsolt országos listára, amely kapcsolásban a jelöltet, illetőleg a listát állító párt országos listája részt vesz.

(3) A közös egyéni választókerületi jelölt és a közös területi lista töredékszavazatai az érintett pártok által - országosan egységesen - előzetesen meghatározott arányban kerülnek fel a közös jelöltet, illetőleg a közös listát állító pártok (2) bekezdés szerinti országos listáira. A pártok eltérő rendelkezése hiányában a töredékszavazatok felkerülnek:

a) arra a közös országos listára, amelyet a jelöltet, illetőleg a listát állító pártok indítottak,

b) arra a kapcsolt országos listára, amely kapcsolásban a jelöltet, illetőleg a listát állító pártok közös országos listája részt vesz.

(4) A kapcsolt területi lista töredékszavazatai felkerülnek arra a kapcsolt országos listára, amely kapcsolásban a területi listát kapcsoló pártok országos listái vesznek részt.

(5) Nem minősülnek az (1) bekezdés szerinti töredékszavazatnak és ezért az országos listán történő mandátumszerzés szempontjából nem vehetők figyelembe - a 8. § (10) bekezdésében foglaltak kivételével - az érvénytelen választási fordulóban leadott szavazatok. Nem számolhatók el töredékszavazatként az olyan területi listára, illetőleg listakapcsolásnak vagy közös listának arra a tagjára leadott szavazatok, amely a 8. § (5) bekezdése alapján nem kaphat mandátumot.

(6) Azok a pártok, amelyek országos listáikat kapcsolják, a kapcsolásban részt vevő listákra jutó töredékszavazatok összesített számának arányában szereznek mandátumot.

HARMADIK RÉSZ A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁS

IV-X. fejezet A választási kampány

10-45. §

XI. fejezet Időközi választás

46. § (1) Az egyéni választókerületben, ha a választás második fordulója is érvénytelen, illetőleg, ha egyéni választókerületi képviselői megbízatás megszűnt, időközi választást kell tartani.

(2)

(3) Az e fejezetben levő eltérésekkel az időközi választásra értelemszerűen kell alkalmazni az általános választás szabályait.

(4) Az időközi választás eredménye nem érinti az országos listák mandátumait.

(5) A területi listán, illetőleg az országos listán mandátumhoz jutott képviselő megbízatásának megszűnése esetén a mandátumot – a listán eredetileg is szereplő jelöltek közül – a párt által megnevezett, ennek hiányában a listán soron következő jelölt szerzi meg. Közös lista esetén – ha a pártok határidőben nem nevezik meg a mandátumot szerző jelöltet –

a) a kiesett képviselőt állító párt által állított, a közös listán soron következő jelölt, ha pedig ilyen jelölt nincs,

b) a közös listán soron következő jelölt szerzi meg a mandátumot.

XII. fejezet Záró rendelkezések

47. §

48. §

49. §

50. §

(2) Felhatalmazást kap a Minisztertanács arra, hogy az egyéni és a területi választókerületek sorszámát, székhelyét és területét megállapítsa.

51. §

52. § E törvény mellékletei állapítják meg:

a)

b) a megyékben és a fővárosban az egyéni választókerületek számát és területi választókerületenként a megszerezhető mandátumok számát;

c) a területi lista állításához szükséges egyéni választókerületi jelölések számát;

d) a szavazatösszesítés és a választás eredménye megállapításának számítási módját;

e)-j)

k)

53-55. §

56. § (1) E törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

(2)-(4)

1. számú melléklet [az 52. § a) pontjához]

2. számú melléklet [az 52. § b) pontjához]

Szám	Főváros, megye	Egyéni választó- kerületek száma	Területi választókerüle- tenként megszerezhető mandátumok száma
1.	Budapest	32	28
2.	Baranya	7	6
3.	Bács-Kiskun	10	8
4.	Békés	7	6
5.	Borsod- Abaúj- Zemplén	13	11
6.	Csongrád	7	6
7.	Fejér	7	6
8.	Győr- Moson- Sopron	7	6
9.	Hajdú-Bihar	9	8
10.	Heves	6	5

11.	Jász-Nagykun-Szolnok	8	6
12.	Komárom-Esztergom	5	5
13.	Nógrád	4	4
14.	Pest	16	14
15.	Somogy	6	5
16.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	10	9
17.	Tolna	5	4
18.	Vas	5	4
19.	Veszprém	7	6
20.	Zala	5	5
	Összesen:	176	152

3. számú melléklet [az 52. § c) pontjához]

Szám	Főváros, megye	Területi választókerületenként azoknak az egyéni választókerületeknek a száma, amelyekben az egyéni jelöltállítás
------	----------------	---

		a területi lista állításának a feltétele
1.	Budapest	8
2.	Baranya	2
3.	Bács-Kiskun	2
4.	Békés	2
5.	Borsod-Abaúj- Zemplén	3
6.	Csongrád	2
7.	Fejér	2
8.	Győr-Moson- Sopron	2
9.	Hajdú-Bihar	2
10.	Heves	2
11.	Jász-Nagykun- Szolnok	2
12.	Komárom- Esztergom	2
13.	Nógrád	2

14.	Pest	4
15.	Somogy	2
16.	Szabolcs- Szatmár-Bereg	2
17.	Tolna	2
18.	Vas	2
19.	Veszprém	2
20.	Zala	2

4. számú melléklet [az 52. § d) pontjához]

A szavazatösszesítés és a választási eredmény megállapításának számítási módja

I. Egyéni választókerület

1. Érvényes és érvénytelen választási forduló:

a) Érvényes első választási forduló

Érvényes az első választási forduló, ha a szavazáson a választásra jogosult választópolgároknak több mint a fele szavazott.

b) Érvénytelen első választási forduló

Érvénytelen az első választási forduló, ha a szavazáson a választásra jogosultak fele, vagy ennél kevesebb választópolgár szavazott.

c) Érvényes második választási forduló

Az érvénytelen vagy az eredménytelen első választási fordulót [1/b) és 2/b) pont] követő második forduló akkor érvényes, ha a szavazáson részt vett a választópolgároknak több mint az egynegyede.

d) Érvénytelen második választási forduló

Érvénytelen vagy eredménytelen első választási fordulót [1/b) és 2/b) pont] követő második választási forduló érvénytelen, ha a szavazáson nem vett részt a választópolgároknak több mint az egynegyede.

2. Eredményes és eredménytelen választási forduló:

a) Eredményes első választási forduló

Eredményes az az érvényes első választási forduló [1/a) pont], amelyen az egyik jelölt megkapta a szavazatoknak több mint a felét.

b) Eredménytelen első választási forduló

Eredménytelen az az első érvényes választási forduló [1/a) pont], amelyen egyik jelölt sem kapta meg a szavazatoknak több mint a felét.

c) Eredményes második választási forduló

Eredményes az az érvényes [1/a) pont] vagy az érvénytelen [1/b) pont] első választási fordulót követő második érvényes választási forduló, amelyen a jelöltek eltérő számú szavazatot kaptak.

d) Eredménytelen második választási forduló

Eredménytelen az az érvényes [1/c) pont] második választási forduló, amelyen a jelöltek azonos számú szavazatot kaptak.

Egyéni választókerületben országgyűlési képviselő az a jelölt lesz, aki az érvényes választási fordulóban megkapta a 2/a) pont vagy 2/c) pont szerinti szavazatszámot.

II. Területi választókerület

1. Érvényes és érvénytelen választási forduló

a) Érvényes választási forduló

Érvényes az első választási forduló, ha a szavazáson a választásra jogosultak több mint a fele szavazott.

b) Érvénytelen választási forduló

Érvénytelen az első választási forduló, ha a szavazáson a választásra jogosultak fele, vagy annál kevesebb választópolgár szavazott.

c) Érvényes második választási forduló

Érvényes az az első érvénytelen fordulót [1/b) pont] követő második választási forduló, amelyen a választásra jogosultaknak több mint az egynegyede szavazott.

d) Érvénytelen második választási forduló

Érvénytelen az első érvénytelen választási fordulót [1/b) pont] követő második forduló, amelyen a választójogosultak egynegyede vagy ennél kevesebb szavazott.

2. A területi listás választási eredmény kiszámításának előfeltételei:

a) területi listákra leadott érvényes szavazatok országos összesítése pártonként külön-külön,

b) azon pártok körének megállapítása, amelyekre leadott szavazatok összege nem haladta meg a törvény 8. § (5) bekezdésében meghatározott százalékos határt.

3. A területi választókerületben az érvényes választási forduló eredményének kiszámítása:

a) A pártok választási listáira leadott érvényes szavazatok számát össze kell adni (a továbbiakban: összes érvényes szavazat).

b) A választókerületben megszerezhető mandátumok számához egyet hozzá kell adni (a továbbiakban: osztó).

c) Az összes érvényes szavazatot el kell osztani az osztóval. Az így kapott hányados az egy mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszám.

d) Meg kell állapítani az egy mandátum eléréséhez szükséges szavazatok számának kétharmadát (a továbbiakban: kétharmados határ).

e) A párt választási listájára leadott szavazatok számát el kell osztani az egy mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatok számával. Az osztás eredményenkénti egész szám a pártok által elért mandátumok száma, figyelembe véve a törvény 8. § (8) bekezdését is. Az osztás maradéka, továbbá a mandátumot nem eredményező szavazatok a töredékszavazatok.

f) Ha a mandátumoknak az e) pont szerinti elosztása után még betöltetlen mandátum marad, akkor a töredékszavazatok csökkenő sorrendjében kapnak a pártok mandátumot a kétharmados határig. Ha a választókerületben minden mandátumot betöltöttek, akkor függetlenül a kétharmados határtól, több mandátumot elosztani nem lehet. A mandátumot nem eredményező töredékszavazatok - a törvény 8. § (4) bekezdésében meghatározott töredékszavazatok kivételével - az országos listára kerülnek.

g) A területi választókerületben az f) pontban elvégzett számítás után még betöltetlenül maradó mandátumok felkerülnek az országos listára.

III. A töredékszavazatok alapján az országos listán elérhető mandátumok elosztása

1. Az egyén, a területi választókerületben keletkezett töredékszavazatokat [9. § (1) bekezdés], országosan pártonként külön-külön összesíteni kell, figyelemmel a törvény 8. § (4) bekezdésére is (a továbbiakban: a pártra leadott töredékszavazat).

2. A pártokra leadott töredékszavazatokat országosan összesíteni kell (a továbbiakban: országos töredékszavazat).

3. Az országos listán elérhető mandátumok számához (58) hozzá kell adni a területi listán be nem töltött mandátumok számát [II./3 g)].

4. A töredékszavazatok alapján ki kell osztani az országos listán elérhető mandátumokat. Ennek eljárása a következő: Összeállítunk egy táblázatot, amelynek első sorát a pártokra leadott töredékszavazatok képezik. Minden párt töredékszavazatai alatt képezünk egy számoszlopot, amelynek első száma az adott párt töredékszavazatainak a fele, a következő szám a harmada, negyede stb.

5. A táblázat segítségével osztjuk ki a mandátumokat. Meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot. Amelyik párt számoszlopában találjuk meg azt, az a párt kap egy mandátumot. Ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot. Amelyik párt oszlopában találjuk, az a párt kap egy mandátumot. Ezt az eljárást folytatjuk, míg ki nem osztjuk az összes mandátumot.

Ha a táblázatban előforduló legnagyobb szám keresése során egyenlő legnagyobb számokat találunk, akkor a törvény 8. § (8) bekezdése szerint kell meghatározni, hogy melyik párt kapja a mandátumot.

IV. A %-os határ és a területi listán megszerezhető mandátumok kapcsolata

1. A területi listákra leadott szavazatok számát országosan, pártonként külön-külön összesíteni kell (a továbbiakban: a pártra leadott listás szavazatok száma).

2. A pártokra leadott listás szavazatokat összesíteni kell (a továbbiakban: listás szavazatok száma.)

3. Ki kell számítani a pártlistás szavazatok 8. § (5) bekezdésében meghatározott százalékát.

4. Az a párt, amelyik a pártra leadott listás szavazatok száma alapján több szavazatot kapott mint a 8. § (5) bekezdésében meghatározott százalék, megszerzi a területi választókerületben és a töredékszavazatok alapján az országos listáról elért mandátumait.

5. Az a párt, amelyik a pártra leadott listás szavazataival nem haladja meg a 8. § (5) bekezdésében meghatározott százalékot

a) elveszti az egyéni választókerületben elért töredékszavazatait,

b) nem szerez a területi választókerületben mandátumot,

c) nem szerez mandátumot az országos listán.

5-17. számú melléklet [az 52. § e) pontjához]